Utvidelse Losby gods, Lørenskog kommune

Konsekvensvurdering på tema naturmangfold

Miljøfaglig Utredning

MU-Rapport 2019-N52

Forsidebilde

Fra dammene som er anlagt i parkanleg-get/golfbanen omkring Losby gods. I denne vokser rødlistearten dronningstarr.
Foto: Helge Fjeldstad

RAPPORT 2019-N52

Utførende institusjon: Miljøfaglig Utredning AS	**Prosjektansvarlig:** Helge Fjeldstad **Prosjektmedarbeider(e):** Bjørn Harald Larsen
Oppdragsgiver: Losby Gods Eiendom AS	**Kontaktperson hos oppdragsgiver:** Carls Frode Fjellheim Erik Prøsch, Øvre Romerike Prosjektering AS
Referanse: Fjeldstad, H. 2019. Utvidelse Losby gods, Lørenskog kommune. Konsekvensvurdering på tema naturmangfold. Miljøfaglig Utredning rapport 2019-N52. 27 s.	
Referat: Miljøfaglig Utredning AS har utført en konsekvensvurdering på tema naturmangfold i forbindelse med planer om utvidelse av hotellet på Losby gods i Lørenskog kommune. Oppdragsgiver har vært Losby Gods Eiendom AS. Formålet har vært å beskrive naturmangfoldet og naturverdiene innenfor planområdet, utrede konsekvenser som tiltaket vil ha på naturmangfoldet samt foreslå eventuelle avbøtende og kompenserende tiltak. Arbeidet er basert på håndbok V712 fra Statens vegvesen, tidligere registreringer og én dags feltarbeid. I planområdet er det registrert rødlistearter som ask (VU), dronningstarr (NT) og trappepiggsopp (VU). Tidligere er det også gjort registreringer av insekter som nordlig blomsterbukk (EN) og bjørkepraktbille (NT). I Naturbase er det også en lokalitet med store gamle trær (ask) rett ved hotellet av verdi viktig (B). Det forekommer også mye svartelistede arter i hageanlegg omkring. Utbygging som foreslått vil medføre små negative konsekvenser for naturtypene. Avbøtende tiltak med hensyn til spredning av fremmede arter er foreslått.	

FORORD

Miljøfaglig Utredning AS har utført en konsekvensvurdering på tema naturmangfold i forbindelse med utvidelse av hotellet på Losby gods, Lørenskog kommune. Oppdragsgiver har vært Losby Gods Eiendom AS ved kontaktperson Carl Frode Fjellheim.
Formålet med denne utredningen har vært å vurdere hvilke konsekvenser tiltaket vil ha på naturmiljøet. Prosjektansvarlig for Miljøfaglig Utredning har vært Helge Fjeldstad.

Oslo,02.10.2019

Miljøfaglig Utredning AS

Helge Fjeldstad

INNHOLD

1 SAMMENDRAG 6
2 INNLEDNING 7
3 TILTAKET 8
4 METODE 11
5 REGISTRERINGER 15
6 VURDERING AV VERDI 20
7 PÅVIRKNING OG KONSEKVENS 22
8 SAMLET BELASTNING 23
8.1 BESLUTNINGSRELEVANT USIKKERHET 23
9 NATURMANGFOLDLOVEN §§ 8-12 24
9.1 § 8 – KUNNSKAPSGRUNNLAGET 24
9.2 § 9 – FØRE-VAR-PRINSIPPET 24
9.3 § 10 – ØKOSYSTEMTILNÆRMING OG SAMLET BELASTNING 24
9.4 § 11-12 KOSTNADER VED MILJØFORRINGELSE OG MILJØFORSVARLIGE TEKNIKKER OG DRIFTSMETODER 24
10 AVBØTENDE TILTAK / OPPFØLGENDE UNDERSØKELSER 25
11 KILDER 26
VEDLEGG – NATURTYPEBESKRIVELSER 27

1 SAMMENDRAG

Oppdraget: På oppdrag fra Losby Gods Eiendom AS har Miljøfaglig Utredning AS (MFU) utført en vurdering på tema naturmangfold i forbindelse med utvidelse av Losby gods, Lørenskog kommune. Formålet har vært å dokumentere naturmangfoldet og naturverdiene innenfor planområdet, utrede virkninger av tiltaket, samt foreslå avbøtende og kompenserende tiltak.
Tiltaket: Det er vurdert ett utbyggingsalternativ. Tiltaket medfører utvidelse av hotellet på et eksisterende hage/parkområde.
Planområdet: Planområdet ligger sør for Skårer og nord i Østmarka i Lørenskog kommune. Hoveddelen av planområdet består av et hage/parkanlegg samt en grunnlent kolle med mye ungskog tennisbane mv.
Berggrunnen er forholdsvis kalkfattig med bergarter som gabbro, dioritt, tonalitt, foliert, delvis omdannet.
I området er det mektige løsmasser med stor andel hav – og fjordavsetninger (leire) bortsett fra på kollen hvor det er et tynt humusdekke over berggrunnen.
Naturmangfold: Det er registrert en verdifull naturtypelokalitet i planområdet. Dette er store gamle trær, en ask (VU) som utgjør tuntreet på Losby gods, vurdert til stor verdi (B). Rødlistearten dronningstarr er registrert (NT) i dam i vest, og trappegiggsopp (VU) er registrert på en lønn i sørøst. Nord på kollen i nordøst er det gamle registreringer av insekter som nordlig blomsterbukk (EN) og bjørkepraktbille (NT).
Fremmede arter: Det ble registrert mange fremmede arter i området som inngår i park/hageanlegget rundt hotellet.
Vurderinger etter Naturmangfoldlovens §§ 8-12 skal legges til grunn før utøving av offentlig myndighet. MFU har vurdert §§8-10 mens §§11-12 vurderes av utbygger.
Kunnskapsgrunnlag (naturmangfoldloven §8): Den naturfaglige kunnskapen bygger på eksisterende rapporter, artikler og offentlige databaser sammen med eget feltarbeid den 10.09.2019. Metode for informasjonsinnhenting er basert på Statens vegvesen sin håndbok V712 for konsekvensutredninger fra 2018. Kunnskapsgrunnlaget vurderes som godt etter det utførte feltarbeidet.
Føre-var prinsippet (naturmangfoldloven §9). Planområdet er godt kartlagt gjennom de undersøkelsene som nå foreligger, og potensialet for nye lokaliteter i dette området vurderes som små. Vi har ikke funnet grunn til å ta i bruk føre-var prinsippet på denne utredningen.
Økosystemtilnærming og samlet belastning (naturmangfoldloven §10): Tiltaket medfører at mindre deler av et hageanlegg vil gå tapt ved gjennomføring av planene. Dette vil svært liten grad påvirke naturmangfoldet i området.
Avbøtende/kompenserende tiltak: Det er foreslått avbøtende tiltak med hensyn til spredning av fremmede arter. Det er ikke foreslått oppfølgende undersøkelser.

2 Innledning

Losby Gods Eiendom AS har gjennom Øvre Romerike Prosjektering AS utarbeide forslag til utvidelse av hotellet på Losby gods i Lørenskog kommune. Miljøfaglig Utredning AS har kartlagt naturmangfold i henhold til naturmangfoldlovens §§ 8-12. Utredningen har målsetting om å besvare naturmangfoldlovens §§ 8-10, mens forholdet til §§11-12 i naturmangfoldloven skal utbygger selv besvare. Rapporten er basert på både eksisterende kunnskap og nytt feltarbeid 10.09.2019. Rapporten gir en status for naturmangfoldet i utredningsområdet og beskriver antatte virkninger av tiltaket. Tiltaket faller ikke inn under «Forskrift om konsekvensutredninger» etter plan- og bygningsloven (2009)(KU-forskriften).

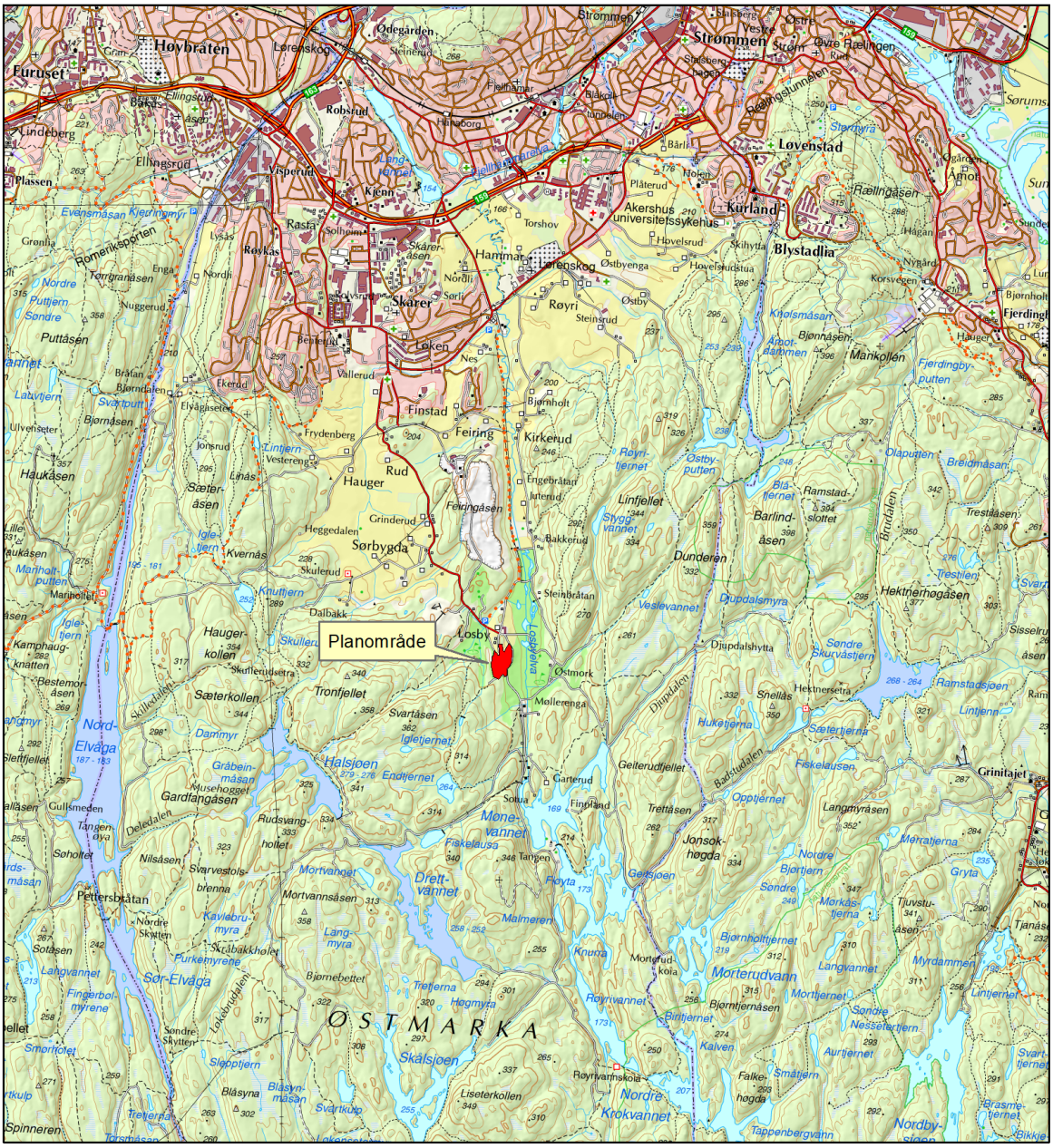
Planområde
Losby
Lørenskog
Strømmen
Løvenstad
Kurland
Blystadlia
Akershus universitetssykehus
Hammar
Skårer
Løken
Finstad
Feiring
Kirkerud
Rud
Hauger
Sørbygda
Østmark
Møllerenga
Garterud
Mønevannet
Drettvannet
Halsjøen
Morterudvann
Nordre Krokvannet
Skålsjøen
ØSTMARKA
Nord-Elvåga
Sør-Elvåga
Romerikesporten
Furuset
Høybråten
Lindeberg
Ellingsrud
Plassen
Visperud
Kjenn
Rasta
Røyken
Torshov
Røyri
Steinsrud
Ostby
Ostbyenga
Lørenskog
Nordli
Sørli
Vallerud
Ekerud
Bjørnholt
Frydenberg
Lintjern
Vestereng
Heggedalen
Grinderud
Skulerud
Knuttjern
Dalbakk
Skullerud
Tronfjellet
Svartåsen
Igletjernet
Endtjernet
Garterud
Solua
Finnland
Tangen
Fiskelausa
Malmeren
Knuna
Mortetud-koia
Bjørnholtjernet
Bjørnhjernåsen
Birntjernet
Kalven
Røyrvannet
Røyrvannskoia
Liseterkollen
Blåsyn-åsen
Svartkuln
Tretjerna
Høgmyra
Bjørnebettet
Lokebrudalen
Sleptjern
Smorhotet
Spinneren
Tappenbergvann
Nordby-sjøen
Bikkje
Grinitajet
Langmyrasen
Opptjernet
Trettåsen
Geitsjøen
Geiterudfjellet
Badstudalen
Fiskelausen
Djupdalen
Djupdalshytta
Djupdalsmyra
Veslevannet
Dunderen
Linfjellet
Stygvannet
Barlind-åsen
Ramstad-slottet
Blåtjernet
Ostby-putten
Brudalen
Hektnerhøgåsen
Hektnersetra
Snellås
Ramstadsjøen
Lintjern
Sæterjerna
Hukeljerna
Mørkatjerna
Gryta
Tjuvstu-åsen
Myrdammen
Langvannet
Morttjernet
Nordre Nessetertjern
Aurtjernet
Småtjern
Falke-høgda
Jonsok-høgda
Sæterkollen
Hauger-kollen
Gardfangåsen
Gullsmeden
Tangen-øya
Deledalen
Nilsåsen
Svarvestols-brenna
Mortvannsåsen
Mortvannet
Petterbråtan
Kavlebru-myra
Skåbakkholet
Purkemyrene
Langmyra
Fingerbol-myrene
Langvannet
Sotåsen
Søholet
Nordre Skytten
Søndre Skytten
Bjørnåsen
Haukåsen
Sæter-åsen
Igle-tjern
Kvernås
Marihol-putten
Marihollet
Kamphaug-knatten
Bestemor-åsen
Gletfjellet
Dammyr
Gråbein-måsan
Musehogget
Rudsvang-hollet
Feiringåsen
Heggdalen
Bakkerud
Steinbråtan
Ostbyenga
Hovelsrud
Hovelsrudstua
Skihytta
Pålerud
Bårlia
Holen
Hellmarbråten
Hellmarbråtelva
Langtjernet
Ellingsrudelva
Blakolt-tunnelen
Ellingsrudåsen
Ellingsrud-bakke
Evensmåsan
Kjeldmyr
Gronlia
Enga
Torrgranåsen
Nordli
Nuggerud
Puttjern Søndre
Puttåsen
Bråtan
Bjørnåsen
Svartputt
Elvågåseter
Ulvenseter
Lauvtjern
Jonsrud
Linås
Hauger
Rud
Feiring
Kirkerud
Finstad
Bjørnholt
Nes
Bjønnåsen
Markollen
Fjerdingby-putten
Olaputten
Breidmåsan
Trestråsen
Treshlen
Sisselrud-åsen
Ramstadsjøen
Grinitajet
Langmyrasen
Mørkatjerna
Gryta
Tjuvstu-åsen
Myrdammen
Langvannet
Morttjernet
Nordre Nessetertjern
Aurtjernet
Småtjern
Falke-høgda
Jonsok-høgda
Geitsjøen
Geiterudfjellet
Badstudalen
Fiskelausen
Djupdalen
Djupdalshytta
Djupdalsmyra
Veslevannet
Dunderen
Linfjellet
Stygvannet
Barlind-åsen
Ramstad-slottet
Blåtjernet
Ostby-putten
Brudalen
Hektnerhøgåsen
Hektnersetra
Snellås
Ramstadsjøen
Lintjern
Sæterjerna
Hukeljerna

3 TILTAKET

Formålet med tiltaket er å utvide hotellet på Losby. I planene ligger det inne å bygge en ny fløy på nordsiden av eksisterende bygg (figur 2 og figur 4).

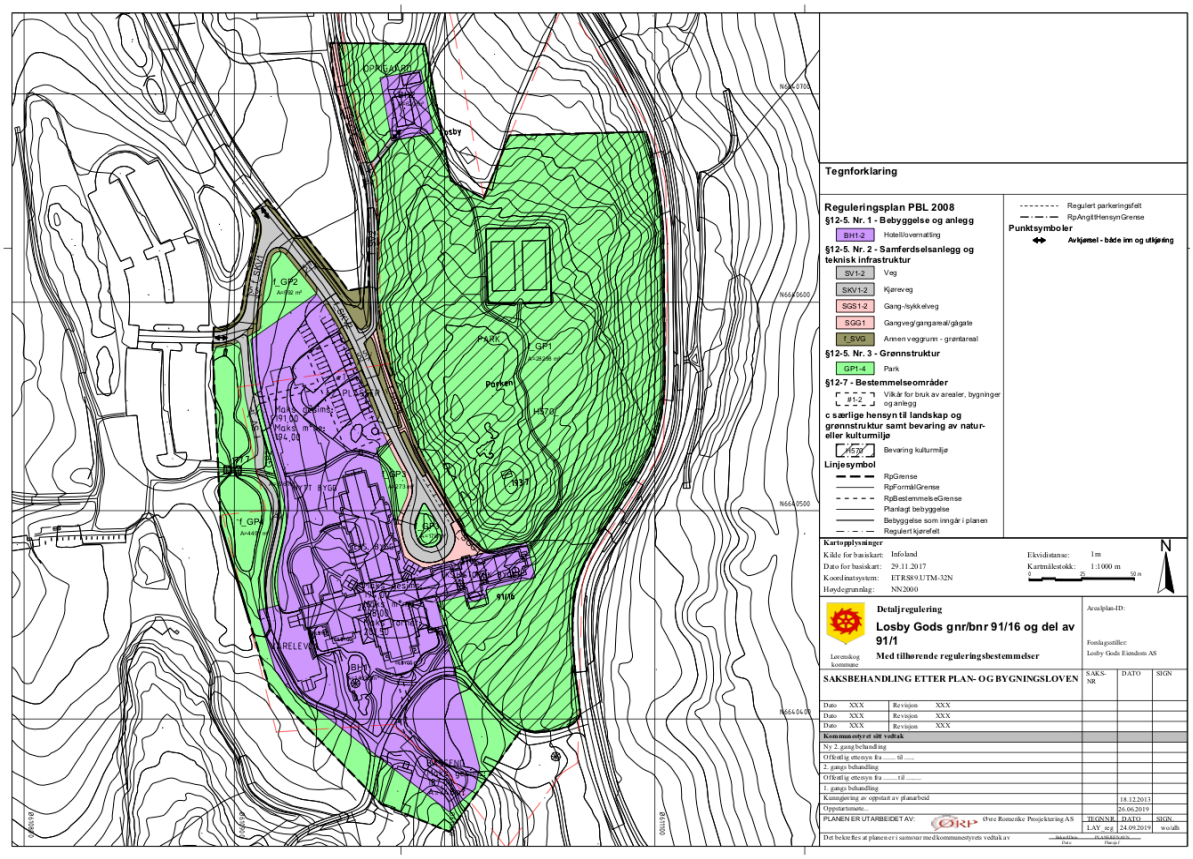

Figur 2: Planområdet med utvidelse av bygningsmassen (ØRP 2019)

Figur 3 I planene ligger det inne bygging av en ny fløyer på nordsiden av eksisterende hotell.

Figur 4 Illustrasjon over tilbygget på nordsiden av hotellet samt mindre tilbygg mot sør (Øvre Romerike prosjektering 2019)

4 METODE

Tiltaket faller ikke inn under «Forskrift om konsekvensutredninger» etter plan- og bygningsloven som setter omfattende krav til planprosess og omfang. Metoden som følges er avledet fra Statens vegvesen sin Håndbok V712 «Konsekvensanalyser» (Statens vegvesen 2018) og forenklet for å tilpasses mindre inngrep. Likevel skal den være grundig nok til å svare ut prinsippene i Naturmangfoldlovens §§ 8-10.
Naturmangfoldloven (LOV-2009-06-19-100) stiller krav til hvordan naturmangfoldet skal vektlegges ved utøving av offentlig myndighet. § 7 fastslår da at prinsippene i §§ 8-12 skal legges til grunn. Denne rapporten fokuserer på §§ 8-10 mens §§ 11-12 er overlatt til utbygger å svare ut.

§8 –(kunnskapsgrunnlaget) *Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.*

§9 – (føre-var prinsippet*) Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.*

*§10 – (*økosystemtilnærming og samlet belastning) *En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.*

§11 – (kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver*) Tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter.*

*§12 – (*miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder*) For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater.*

Metode

Metoden til Statens vegvesen (2018) består av 3 sentrale begreper. Verdi, påvirkning og konsekvens:

- **Verdi**: Med verdi menes en vurdering av hvor verdifullt et område er.
- **Påvirkning**: Med påvirkning menes en vurdering av hvordan området påvirkes som følge av et definert tiltak. Påvirkning vurderes i forhold til referansesituasjonen.
- **Konsekvens**: Konsekvens framkommer ved sammenstilling av verdi og påvirkning i henhold til matrisen i Figur 4 (konsekvensvifta). Konsekvensen er en vurdering av om et definert tiltak vil medføre bedring eller forringelse i et område.

Tabell 1 Kriterier for vurdering av verdi av naturmangfold.

Verdikategori	Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
Landskapsøkologiske funksjonsområder		Områder med mulig landskaps økologisk funksjon. Små (lokalt viktige) vilt- og fugletrekk.	Områder med lokal eller regional landskapsøkologisk funksjon. Vilt- og fugletrekk som er viktig på lokalt/ regionalt nivå. Områder med mulig betydning i sammenbinding av dokumenterte funksjonsområder for arter.	Områder med regional til nasjonal landskapsøkologisk funksjon. Vilt- og fugletrekk som er viktig på regionalt/ nasjonalt nivå. Områder som med stor grad av sikkerhet bidrar til sammenbinding av dokumenterte funksjonsområder for arter.	Områder med nasjonal, landskapsøkologisk funksjon. Særlig store og nasjonalt/internasjonalt viktige vilt- og fugletrekk. Områder som med stor grad av sikkerhet bidrar til sammenbinding av verneområder eller dokumenterte funksjonsområder for arter med stor eller svært stor verdi.
Vernet natur				Verneområder (naturmangfoldloven §§ 35-39[1]) med permanent redusert verneverdi. Prioriterte arter i kategori VU og deres ØFO[2].	Verneområder (naturmangfoldloven §§ 35-39). Øverste del forbeholdes verneområder med internasjonal verdi eller status, (Ramsar, Emerald-nettwork mfl). Prioriterte arter i kategori EN og CR og deres ØFO[3].
Naturtyper		Lokaliteter verdi C (øvre del av noe verdi)	C ← → Lokaliteter verdi C og B (øvre del)	B ← → Lokaliteter verdi B og A (øvre del) Utvalgte naturtyper verdi B/C (B øverst i stor verdi)	A ← → Lokaliteter verdi A Utvalgte naturtyper verdi A
Økologiske funksjonsområder for arter		Områder med funksjoner for vanlige arter (eks. høy tetthet av spurvefugl, ordinære beiteområder for hjortedyr, sjø/ fjæreareal med få/små funksjoner). Funksjonsområder for enkelte vidt utbredte og alminnelige NT arter. Ferskvannsfisk: Vassdrag/ bestander i verdikategori «Liten verdi» NVE rapport 49/201357.	Lokalt til regionalt verdifulle funksjonsområder. Funksjonsområder for arter i kategori NT. Funksjonsområder for fredede arter[3] utenfor rødlista. Funksjonsområde for spesielt hensynskrevende arter[4] Ferskvannsfisk: Vassdrag/ bestander i verdi-kategori «middels verdi» NVE rapport 49/201357 samt vassdrag med forekomst av ål.	Regionalt viktige funksjonsområder Funksjonsområder for arter i kategori VU. Funksjonsområder for NT-arter der disse er norske ansvarsarter og/eller globalt rødlistet. Ferskvannsfisk: Vassdrag/bestander i verdikategori «stor verdi» NVE rapport 49/201357 samt viktige vassdrag for ål.	Store, veldokumenterte funksjonsområder av nasjonal (nedre del) og internasjonal (øvre del) betydning. Funksjonsområder for trua arter i kategori CR (øvre del). Nedre del: EN-arter og arter i VU der disse er norske ansvarsarter og/eller globalt rødlistet. Ferskvannsfisk: Vassdrag/bestander i verdikategori «svært stor verdi» NVE rapport 49/201357.
Geosteder		Geosteder med lokal betydning.	Geosteder med lokal-regional betydning.	Geosteder med regional-nasjonal betydning.	Geosteder med nasjonal-internasjonal betydning.

[1] Landskapsvernområder vurderes under tema naturmangfold kun dersom verneformålet er naturfaglig begrunnet.

[2] For prioriterte arter uten forskriftsfestet økologisk funksjonsområde (ØFO) må det gjøres en avgrensning av dette i KU.

[3] Jf. forskrift om fredede arter FOR-2001-12-21-1525

[4] Se liste over arter av særlig stor/stor forvaltningsinteresse utarbeidet av Miljødirektoratet (ref. xx)

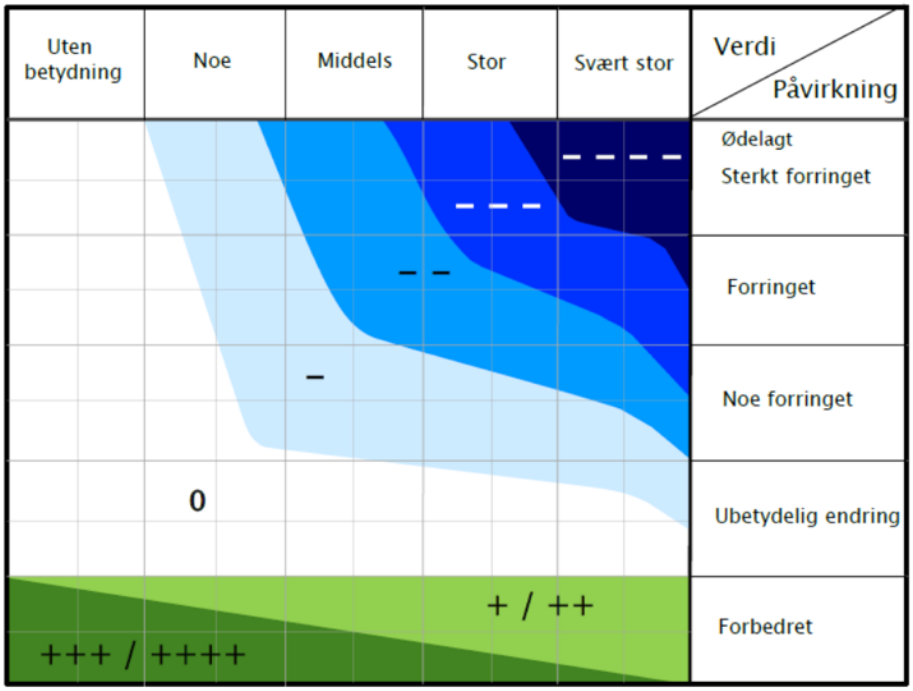

Figur 5 Matrise over forholdet mellom verdi, påvirkning og konsekvens

Tabell 2 Tabell som forklarer de ulike konsekvensgradene

Skala	Konsekvensgrad	Forklaring
- - - -	4 minus (- - - -)	Den mest alvorlige miljøskaden som kan oppnås for delområdet. Gjelder kun for delområder med stor eller svært stor verdi.
- - -	3 minus (- - -)	Alvorlig miljøskade for delområdet.
- -	2 minus (- -)	Betydelig miljøskade for delområdet.
-	1 minus (-)	Noe miljøskade for delområdet.
0	Ingen/ubetydelig (0)	Ubetydelig miljøskade for delområdet.
+/++	1 pluss (+) 2 pluss (++)	Miljøgevinst for delområdet: Noe forbedring (+), betydelig miljøforbedring (++)
+++/ ++++	3 pluss (+++) 4 pluss (++++)	Benyttes i hovedsak der delområder med ubetydelig eller noe verdi får en svært stor verdiøkning som følge av tiltaket.

Kriterier for registreringskategorier, verdisetting og påvirkning er gitt nærmere beskrivelse i metoden til Statens vegvesen (2018). I tabellen under er det redegjort for registreringskategoriene som danner grunnlaget for verdisetting av arealer. I tillegg er det viktig å registrere forekomster av fremmede arter i de høyere risikokategoriene for å vurdere påvirkning og konsekvens.

Tabell 3 Tabell som beskriver de ulike registreringskategoriene.

Kategori	Beskrivelse
Landskapsøkologiske funksjonsområder	Viktige arealer for naturmangfold, bundet sammen av områder med naturkvaliteter som legger til rette for vandring/spredning (økologisk flyt) mellom disse. Landskapsøkologiske funksjonsområder bidrar til bevaring av levedyktige bestander av arter gjennom flyt av gener/individer mellom leveområder.
Vernet natur	Verneområder etter naturmangfoldloven Prioriterte arter og deres økologiske funksjonsområder

Viktige naturtyper	Viktige naturtyper på land, i ferskvann og marint (jf. håndbøker fra Miljødirektoratet om kartlegging av naturtyper og marine typer; håndbok 13 og 19) Utvalgte naturtyper Naturtyper av nasjonal forvaltningsinteresse.
Økologiske funksjons-områder for arter	Områder som oppfyller en økologisk funksjon for en art Omfatter områder i ferskvann, brakkvann, kystvann og på land Omfatter arealer med viktige økologiske funksjoner som ikke fanges opp av naturtype-nivået
Geosteder	Et avgrenset område som representerer en del av vår geologiske arv

Figur 6 Fra kollen nordøst i planområdet med ungskog av type blåbærskog. Foto: Helge Fjeldstad

5 REGISTRERINGER

Planområdet ligger sør for Skårer og nord i Østmarka i Lørenskog kommune. Hoveddelen av planområdet består av et hage/parkanlegg samt en grunnlent kolle med mye ungskog tennisbane, veg mv.
Berggrunnen er forholdsvis kalkfattig med bergarter som gabbro, dioritt, tonalitt, foliert, delvis omdannet (NGU 2019).
I området er det også mektige løsmasser med stor andel hav – og fjordavsetninger (leire) bortsett fra på kollen hvor det er et tynt humusdekke over berggrunnen (Figur 6).

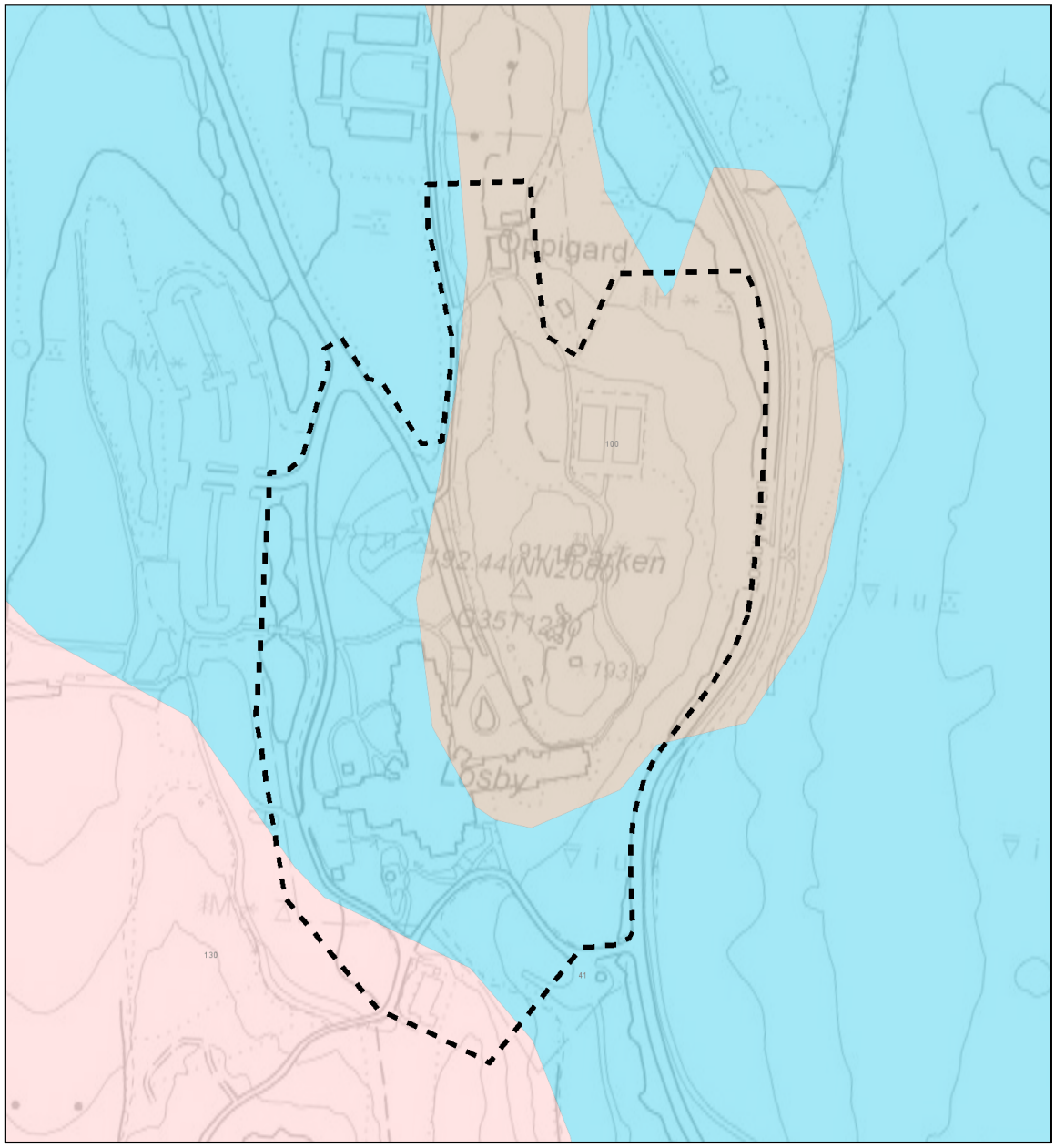

Figur 7 Løsmassekart viser at planområdet er dekket av hav- og fjordavsetninger (silt-leire - blå farge) og tynt humusdekke over fjell brun farge (NGU 2019)

Området ligger i sørboreal vegetasjonssone (sørlige barskogssone). I denne sonen dominerer barskog men med innslag av edelløvskoger. Når det gjelder oseanitet, som beskriver de viktige klimafaktorene vintertemperatur og luftfuktighet, så ligger området i svakt oseanisk seksjon (O1). Her mangler de mest typiske vestlige arter og det er også svake østlige trekk på plantelivet (Moen 1998).

Ungskog dekker delvis kollen i nordøst. Denne er forholdsvis fattig dominert av blåbærskog, men med innslag av svak lågurtskog helt i nord, og i kantsoner mot nordøst.

Det er ikke registrert noen spesielle landskapsøkologiske funksjonsområder, vernet natur, økologiske funksjonsområder for arter eller geosteder i planområdet.

Naturtyper
Det ble ikke registrert nye naturtyper under befaringen 10.09.2019. Tidligere ligger det inne en naturtype i Naturbase – store gamle trær av verdi viktig – B.

Rødlistede og fremmede arter
Rødlisteartene ask (VU) forekommer spredt med noen få forekomster og i de kunstig anlagte dammene i vest vokser det dronningstarr (NT) i vannkanten. Ellers ble det registrert en rødlistet vedboende sopp – trappepiggsopp (VU) på en spisslønn i hageanlegget i sørøst. I artskart finnes også eldre registreringer av insekter med 1 km presisjon noe som gjør de mindre anvendelige i forvaltningssammenheng.

Tabell 4 Forekomst av rødlisterter i planområdet

Norsk navn	Vitenskapelig navn	Rødliste kategori	Forekomst
Karplanter			
Ask	*Fraxinus excelsior*	VU	I parken (2019)
Dronningstarr	*Carex pseudocyperus*	NT	I dammene i vest (2019)
Sopp			
Trappepiggsopp	*Climacodon septentrionalis*	VU	På spisslønn i sørøst (2019)
Insekter			
	Hadreule elongatula	NT	Funn fra 1992
	Eblisia minor	NT	Funn fra 1991
Bjørkepraktbille	*Agrilus betuleti*	NT	Funn fra 1991
Nordlig blomsterbukk	*Evodinus borealis*	EN	Funn fra 1970

Det ble også registrert en rekke fremmedarter som inngår i park og hageanlegget omkring hotellet. Ved utbygging må det tas hensyn til dette slik at ikke disse spres til andre områder ved masseforflytning.

Figur 8 Registrerte rødlistearter under feltbefaring 10.09.2019.

Figur 9 Rødlistearten trappepiggsopp (VU) ble registrert på en gammel spisslønn sørøst i planområdet. Foto: Helge Fjeldstad

Økologiske funksjonsområder arter

I Naturbase (2019) inngår deler av planområdet i et funksjonsområde for rødlisteartene vipe (EN), storspove (VU) og dverglo (NT). Vipe er en norsk ansvarsart som hekker på dyrka mark eller våtmark/myr. De siste 30-40 årene er bestanden gått kraftig tilbake. Storspove er en vadefugl der bestanden også har gått tilbake de senere årene. Dverglo (NT) er en liten vadefugl som hekker på elvekanter og sandbanker. Bestanden har gått tilbake de seneste årene.
Det er imidlertid ingenting som tyder på at disse artene hekker her nå etter at golfbanen ble bygget ut.

Rett nordøst for planområdet er det registrert reirbyggende sandsvaler (NT) sist registrert på forsommeren 2019. Disse har trolig tilhold i et nærliggende sandtak etc, men dette miljøet finnes ikke innenfor det begrensede planområdet. Av andre rødlistede fuglearter så hekker trolig både sivspurv (NT) og gulspurv (NT) ved golfbanen, men dette er likevel ganske vanlige arter som vil ha lite å si for verdivurderingen.

Figur 10 Svak lågurtgranskog på nordsiden av kollen helt nordøst i planområdet. Foto: Helge Fjeldstad

6 VURDERING AV VERDI

Innenfor planområdet er det påvist en naturtypelokalitet, et stort gammelt tre som har fått stor verdi etter håndbok V712 og B-verdi etter DN-Håndbok 13. For lokalitetsbeskrivelse se vedlegg. Annet areal er vurdert til uten betydning for temaet.

Tabell 5: Verdisatte delområder etter håndbok V712.

Delområde	Naturtype	Verdi (DN-Håndbok 13)	Verdi (Håndbok V712)
1 Losbyaska	Store gamle trær	B	Stor

Figur 11 Bildet viser rester av det gamle hule asketreet (VU) der bare halve treet står igjen. Foto: Helge Fjeldstad

Figur 12: Verdivurdering av naturtyper i planområdet.

7 PÅVIRKNING OG KONSEKVENS

Delområde 1 (Losbyaska) vil ikke bli berørt og heller ikke forringet av tiltaket. Tiltakets konsekvens på delområdet vil gi ubetydelig miljøskade. Restarealet er også vurdert å få en ubetydelig endring ved realisering av tiltaket siden de deler som blir berørt er sterkt endret fastmark, og øvrig restareal ikke vil bli påvirket.

Tabell 6. Konsekvens for lokaliteter/delområder.

Delområde	Verdi	Påvirkning	Vurdering	Konsekvens
1	Stor	Ubetydelig endring	En viktig naturtype som i liten grad blir påvirket v utbyggingen	Ubetydelig miljøskade for delområdet
Restareal	Uten betydning	Ubetydelig endring	Areal uten betydning, som allerede er sterkt endret fastmark.	0 Ubetydelig miljøskade for delområdet

Figur 13 Rødlistearten dronningstarr (NT) i dammen i vest. Foto: Helge Fjeldstad

8 SAMLET BELASTNING

Tiltaket vil føre til ubetydelig miljøskade på den store gamle asken (B-verdi delområde 1). Samlet belastning for naturtypen vurderes som ubetydelig.

8.1 Beslutningsrelevant usikkerhet

Statens vegvesen sin håndbok V712 (2018) presiserer at det er viktig å klarlegge hvor sikre forutsetningene for analysene er, med andre ord redegjøre for eventuell usikkerhet.
***Registreringsusikkerhet**:* Planområdet er ganske lite og det er liten variasjon i naturtyper. Det anses derfor som ganske sikkert at alle verdifulle lokaliteter i planområdet er fanget opp. Kartleggingen av karplanter, sopp og lav vurderes som godt undersøkt i felt. Fugler og pattedyr ble ikke lett spesifikt etter i planområdet, men det foreligger nyere data om fugl på artskart. Insekter er ikke kartlagt.
***Usikkerhet i verdi**:* Det er liten usikkerhet i vurdering av verdi for lokaliteter innenfor planområdet. Dersom noen viktige arter (eksempelvis rødlistede insektarter) har blitt oversett eller ikke var tilstede på registreringstidspunktet kan dette likevel ha medført en lavere verdi av naturtyper enn de skulle hatt. Sannsynligheten antas likevel å være ganske lav, og neppe gi utslag på samlet verdi.
Usikkerhet i påvirkning: Det er generelt sett liten usikkerhet i påvirkningen tiltaket vil ha på naturmangfoldet da inngrepet gjennomføres på sterkt endret mark.
Usikkerhet i vurdering av konsekvens: Som følge av at usikkerhet i påvirkning er liten vil det også være lite usikkerhet i konsekvens.

9 NATURMANGFOLDLOVEN §§ 8-12

Naturmangfoldlovens § 7 sier: *«Prinsippene i §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder når et forvaltningsorgan tildeler tilskudd, og ved forvaltning av fast eiendom. Vurderingen etter første punktum skal fremgå av beslutningen.»*
I påfølgende delkapitler kommer en gjennomgang av §§ 8-12, og vurdering av hvorvidt disse er besvart.

9.1 § 8 – Kunnskapsgrunnlaget

Før undersøkelsene i 2019 var kunnskapsgrunnlaget i planområdet mangelfullt. Etter feltarbeidet i 2019 vurderes kunnskapsgrunnlaget å være vesentlig bedre når det gjelder naturtyper og arter, se kapittel 5.
Vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens er foretatt i kapittel 6, 7 og 8. Etter feltarbeidet regnes kunnskapsgrunnlaget for naturverdiene innenfor planområdet og konsekvensen på disse, som godt.

9.2 § 9 – Føre-var-prinsippet

Planområdet er godt kartlagt gjennom de undersøkelsene som nå foreligger, og potensialet for nye lokaliteter i dette området vurderes som små. Vi har ikke funnet grunn til å ta i bruk føre-var prinsippet på denne utredningen.

9.3 § 10 – Økosystemtilnærming og samlet belastning

Økosystemtilnærmingen og den samlede belastningen står beskrevet i kapittel 8.

9.4 § 11-12 Kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Det er ikke mottatt informasjon om hvilke aktive tiltak, inkludert miljøvennlige driftsmetoder, som skal benyttes for å ta vare på de resterende naturverdiene. For å redusere usikkerheten knyttet til konsekvenser og omfang av planen for naturmangfoldet, og for å sikre at teknikker og metoder blir miljøvennlige, bør dette avklares så godt som mulig i planprosessen.

10 AVBØTENDE TILTAK / OPPFØLGENDE UNDERSØKELSER

Deler av planområdet er parkmessig opparbeidet med mange fremmede arter. Det bør derfor lages en tiltaksplan for håndtering av fremmede arter i planområdet. Planen bør omfatte tiltak i forbindelse med tilkjøring/bortkjøring av masser, samt tiltak/beredskap for å redusere forekomster av svartelisteartene i området.

11 KILDER

Artsdatabanken. 2019a. Artskart. https://artskart.artsdatabanken.no/

Artsdatabanken. 2019b. Fremmedartslista. https://artsdatabanken.no/fremmedartslista2018/

Artsdatabanken. 2019c. Rødliste for naturtyper 2018. https://www.artsdatabanken.no/rodliste-fornaturtyper

Bratli, H., Halvorsen, R., Bryn, A., Arnesen, G., Bendiksen, E., Jordal, J. B., ... Aarrestad, P. A. 2017. Dokumentasjon av NiN versjon 2.1 tilrettelagt for praktisk naturkartlegging i målestokk 1:5000. – Natur i Norge, Artikkel 8 (versjon 2.1.2): 1–@ (Artsdatabanken, Trondheim; http://www.artsdatabanken.no.).

Henriksen, S., & Hilmo, O. 2015. Norsk rødliste for arter 2015. Artsdatabanken, Norge.

LMR arkitekter 2019. Illustrasjon

Miljødirektoratet. 2015. Veileder for kartlegging, verdisetting og forvaltning av naturtyper på land og i ferskvann, Utkast til faktaark.

Miljødirektoratet. 2019. Naturbase. http://kart.naturbase.no

Moen, Asbjørn. 1998. Nasjonalatlas for Norge. Vegetasjon. Statens kartverk. Hønefoss

NGU 2019. Løsmassekart http://geo.ngu.no/kart/losmasse

Statens vegvesen. 2018. Konsekvensanalyser. Håndbok V712 248 s. ISBN: 978-82-7207-718-0

Øvre Romerike prosjektering AS 2019. Illustrsjonsplan Losby gods hotellområde

VEDLEGG – NATURTYPEBESKRIVELSER

Naturtypebeskrivelsene er hentet fra Naturbase (2019) (Asketreet er unøyaktig angitt på kartet i Naturbase, det står omlag 20 m sørøst for den angitte posisjonen).

Naturtyper

Utskriftsdato: 30.09.2019

Losbyaska

ID	BN00011194
Naturtype	Store gamle trær
Utforming	-
Verdi	Viktig
Utvalgt naturtype	-
Registreringsdato	01.01.2002
Hevdstatus	-
Forvaltningsplan	Nei
Forvaltningsavtale	Nei
Forvaltningsavtale Inngått	-
Forvaltningsavtale utløper	-
Verdi begrunnelse	-
Innledning	Lokalitetskrivelse innlagt av SIR den08.01.2003:Gammel hul ask på nordsiden av hotellet. Viktig levested forinsekter, sopp og lav.
Beliggenhet og naturgrunnlag	-
Naturtyper og utforminger	-
Artsmangfold	-
Påvirkning	-
Fremmede arter	-
Råd om skjøtsel og hensyn	-
Landskap	-
Areal fra kartobjekt (daa)	0,2
Kommuner	0230 (Lørenskog)

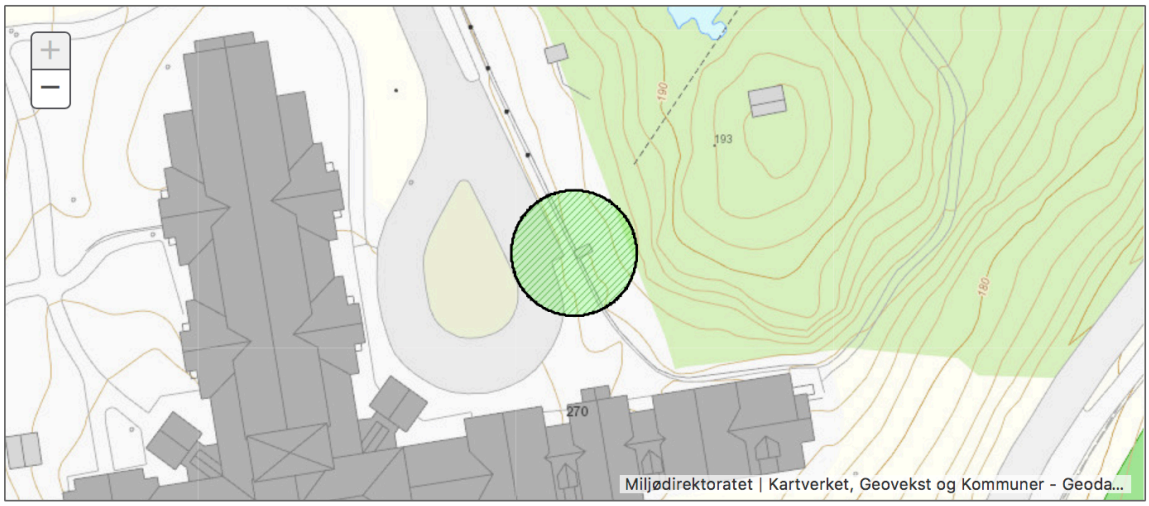

Miljøfaglig Utredning AS ble etablert i 1988. Firmaets hovedformål er å tilby miljøfaglig rådgivning. Virksomhetsområdet omfatter blant annet:

- Kartlegging av naturmangfold
- Konsekvensanalyser for ulike tema, blant annet: Naturmangfold, friluftsliv, reiseliv og landbruk
- Utarbeiding av forvaltningsplaner for verneområder
- Utarbeiding av kart (illustrasjonskart og GIS)
- FoU-virksomhet
- Foredragsvirksomhet

Hjemmeside: www.mfu.no
Org.nr.: 984494068 MVA